Dosarul nr.2-404/25
2-25003631-12-2-14012025

H O T Ă R Â R E
În numele Legii

14 aprilie 2025 mun.Chișinău

Judecătoria Chișinău, sediul Centru
Instanța de judecată compusă din:
Președintele ședinței, judecător Andrei Ojoga
Grefier Valentina Perjeru

examinând în ședință publică cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Valeriu Guștiuc împotriva Ministerului Justiției privind constatarea faptului încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și încasarea prejudiciului moral,

c o n s t a t ă:

La 09 ianuarie 2025, Valeriu Guștiuc a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, solicitând constatarea faptului încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și încasarea prejudiciului moral.

Potrivit fișei de repartizare din 14 ianuarie 2025, cererea a fost repartizată prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor judecătorului Andrei Ojoga.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul centru din 20 ianuarie 2025, cererea de chemare în judecată a fost acceptată spre examinare.

Argumentele participanților la proces

Argumentele părții reclamante

La 12 iulie 2019, Guștiuc Valeriu s-a adresat cu cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva Ministerului Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova și SA Circul din Chișinău privind obligarea Ministerului Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova să examineze cererea reclamantului și oferirea unui răspuns, precum și a recunoaște că Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova a încălcat prevederile legislației în vigoare și drepturile reclamantului.

Prin hotărârea din 27 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a respins acțiunea în contencios administrativ depusă de Guștiuc Valeriu împotriva Întreprinderii de Stat Organizația Concertistică și de Impresariat „Moldova Concert”, Ministerului Culturii al Republicii Moldova, terț Casa Națională de Asigurări Sociale, privind constatarea existenței raportului juridic dintre SA Circul din Chișinău în calitate de angajator și Guștiuc Valeriu în calitate de angajat în perioada 04 iulie 2011 – 23 aprilie 2013 și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil.

La 18 iulie 2022, în interiorul termenului de atac, Guștiuc Valeriu, prin intermediul avocatei Renata Brașoveanu, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 27 septembrie 2022, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi decizii prin care să fie admisă acțiunea înaintată.

Prin decizia din 31 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea de apel declarată de Guștiuc Valeriu prin intermediul avocatei Renata Brașoveanu cu menținerea hotărârii Chișinău, sediul Rîșcani din 27 septembrie 2022.

La 01 februarie 2023, Guștiuc Valeriu, reprezentat de avocata Renata Brașoveanu a depus recurs, iar la 28 iunie 2023 a prezentat motivarea recursului împotriva deciziei din 31 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și emiterea unei noi decizii de admitere integrală a cererii de chemare în judecată.

Potrivit fișei de repartizare repetată a dosarului, la 21 martie 2024, cauza nr.3ra-639/23 (2-19117176-01-3ra-19062023) a fost repartizată automat, prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor judecătorului-raportor, Ion Malanciuc, în temeiul încheierii Președintelui interimar al CSJ din 12 martie 2024.

La 15 iulie 2022, Renata Brașoveanu în interesele reclamantului a depus o cerere de urgentare a procesului ținând cont de faptul că de la 12 iulie 2019 și până la 07 iulie 2022 fiind doar la faza de început a dezbaterilor judiciare a cauzei, există riscul și pericolul de încălcare a termenului rezonabil privind examinarea cauzei date.

În acest sens respectarea termenelor procesuale rezonabile de examinare a pricinilor civile trebuie să constituie o garanție a asigurării soluționării în mod rapid a cauzelor, a restabilirii drepturilor încălcate sau contestate, a libertăților și intereselor cetățenilor.

Mai mult decât atât Convenția pentru Protecția Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, stipulează că fiecare are dreptul în mod echitabil, public, la examinarea procesului în termen rezonabil de către o instanță independentă și imparțială stabilită prin Lege (§1 art.6 al Convenției).

La 22 mai 2024, Guștiuc Valeriu a depus cerere privind accelerarea procedurii de judecare a cauzei în ordine de recurs.

Prin urmare, constată că examinarea cauzei într-un termen îndelungat ar contravine principiului celerității procedurii judiciare și respectarea termenului rezonabil de judecare a pricinii este asigurat de către instanţa de judecată. Reclamantul invocă că examinarea cauzei Guștiuc Valeriu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, dosar nr.3-4011/19 perioada 12 iulie 2019 - 04 septembrie 2024, constituie o încălcare a dreptului la judecare în termen rezonabil, garantat prin Legea nr.87 din 21 aprilie 2011 şi art.6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (CEDO).

Astfel, solicita compensația prejudiciului moral în sumă de 60 000 lei pentru suferințele psihice şi fizice cauzate de examinarea îndelungată a cauzei, care i-a afectat moralul, i-a diminuat încrederea în justiția obiectivă din Republica Moldova şi l-a deprimat.

Un termen excesiv de lung pentru o hotărâre obligatorie poate implica o încălcare a Convenției. Caracterul rezonabil al unui termen trebuie apreciat în funcție de complexitatea procedurii de executare, comportamentul reclamantului şi al autorităților

competente, şi de valoarea şi natura reparației acordate de instanță (cazurile Railian împotriva Rusiei, Homsby împotriva Greciei).

Astfel, partea reclamantă solicită:

- constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei Guştiuc Valeriu împotriva Ministerului Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova și SA Circul din Chișinău privind obligarea Ministerului Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova, dosar în prima instanță: nr.3-3304/2019 (din 12 iulie 2019 – 27 septembrie 2022); în instanţa de apel: nr.2-19117176-02-3a-05122022 şi la CSJ 3ra-639;
- repararea prejudiciului moral în sumă de 60 000 lei.

Argumentele părții pârâte

Prin încheierea protocolară din 31 martie 2025, a fost restituită referința Ministerului Justiției ca fiind depusă peste termenul stabilit de instanța de judecată (f.d.117). Totodată, a fost anexat la materialele cauzei Raportul motivat privind modul de respectare a termenului rezonabil.

Argumentele participanților expuse în ședința de judecată

În cadrul ședințelor de judecată, reprezentantul părții reclamante – avocatul Goncear Vasile, împuternicit în baza mandatului seria MA nr. 186 din 23 octombrie 2024 și reclamantul Valeriu Guștiuc, au susținut acțiunea în sensul formulat și au solicitat admiterea acesteia, reiterând argumentele expuse în scris.

În ședința de judecată reprezentantul părții pârâte a solicitat respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată.

Aprecierea instanței de judecată

Audiind explicațiile participanților la proces, examinând materialele cauzei, în raport cu normele legale aplicabile speței, instanţa constată următoarele.

Potrivit articolului 117 alin.(1) Cod de procedură civilă, *probe în cauze civile sînt elementele de fapt, dobîndite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanţelor ce justifică pretenţiile şi obiecţiile părţilor, precum şi altor circumstanţe importante pentru justa soluţionare a cauzei.*

Conform articolului 121 Cod de procedură civilă, *instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.*

Potrivit articolului 130 alin.(1) Cod de procedură civilă, *instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.*

În conformitate cu prevederile art.239 Cod de procedură civilă, *hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărîrea*

numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată.

Potrivit art.240 alin.(1) Cod de procedură civilă, *la deliberarea hotărîrii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării cauzei şi admisibilitatea acţiunii.*

Cu titlul de principiu se reține că Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, în art.6 §1, statuează că, orice persoană are dreptul de a-i fi examinată cauza în mod echitabil, public și într-un termen rezonabil, de către un tribunal independent și imparțial, stabilit prin lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptată împotriva sa.

Conform prevederilor art.6 din Convenția Europeană, judecarea cauzelor privitoare la un drept civil sau o acuzație penală, așa după cum aceste noțiuni au fost definite în jurisprudența CEDO, urmează să fie efectuată în termen rezonabil.

Judecarea procesului într-un termen rezonabil are ca scop înlăturarea incertitudinii în care se găsesc părțile prin restabilirea, cât mai curând posibil, a drepturilor încălcate și prin reinstaurarea legalității, care trebuie să guverneze toate raporturile juridice într-un stat de drept, ceea ce constituie o garanție a unui proces echitabil.

În același timp, este de remarcat că nu poate fi dată o noțiune clară de termen rezonabil sau nerezonabil, însă criteriile de apreciere instituite urmează a fi apreciate după caz şi individual.

Criteriile de apreciere a termenului rezonabil de judecare a cauzei au fost constatate de CEDO în cauza *Frydlender vs. France ([GC], nr. 30979/96, § 43, ECHR 2000-VII)*, astfel Curtea a specificat că, rezonabilitatea duratei procedurilor trebuie evaluată în lumina circumstanțelor cauzei, ținând cont de următoarele criterii: **1) complexitatea cauzei, 2) comportamentul reclamantului şi al autorităților relevante şi 3) importanța cauzei pentru reclamant.** Însă, necesitatea respectării termenelor rezonabile a procesului de judecată nu poate justifica limitarea altor drepturi, prevăzute în art. 6 din Convenția Europeană. Astfel, instanța nu ar trebui sub pretextul respectării termenelor rezonabile în cadrul procesului de judecată să refuze în cercetarea probelor necesare pentru o completă şi corectă soluționare a cazului, care pe cale de consecință ar încălca principiul egalității armelor.

Prin Legea nr. 87 din 21.04.2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești a fost instituit mecanismul compensatoriu de reparare a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil al cauzei.

În conformitate cu prevederile art. 2 alin. (1) al Legii nr.87 din 21 aprilie 2011, *orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti poate adresa în instanţa de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări şi repararea prejudiciului cauzat prin*

această încălcare, în condiţiile stabilite de prezenta lege şi de legislaţia procesuală civilă.

În corespundere cu art. 3 alin. (2) din Legea nr.87 din 21 aprilie 2011*, în cauzele în care se pretinde încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătoreşti şi repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare (denumită în continuare cerere de chemare în judecată) se depune conform regulilor de competenţă jurisdicţională stabilite la capitolul IV din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova şi se examinează de un alt complet de judecată decît cel care a examinat (examinează) cauza în care se pretinde încălcarea.*

Potrivit dispozițiilor art. 4 din Legea nr.87 din 21 aprilie 2011, *sarcina probaţiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti şi a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiţiei, iar sarcina de a dovedi suportarea prejudiciului material cauzat prin această încălcare şi suportarea costurilor şi cheltuielilor de judecată îi revine reclamantului. Instanţa de judecată care examinează în fond cauza [...], prezintă Ministerului Justiţiei un raport motivat privind modul de respectare a termenului rezonabil şi, după caz, dosarul sau o copie de pe dosar. Raportul privind modul de respectare a termenului rezonabil se prezintă în scris şi va conţine: numele şi prenumele judecătorului, ale reprezentantului autorităţii implicate în proces, ale executorului judecătoresc sau ale reprezentantului autorităţii responsabile de executarea hotărârii judecătoreşti; date despre acţiunile procesuale întreprinse, termenele de realizare şi motivarea acestora; date despre acţiunile procesuale întreprinse în vederea accelerării procedurii de judecare, după caz; alte date relevante privind respectarea termenului rezonabil [...].*

Așadar, prin cererea de chemare în judecată înregistrată la data de 09 ianuarie 2025, reclamantul Guștiuc Valeriu a solicitat constatarea încălcării dreptului său la judecarea cauzei într-un termen rezonabil în cadrul dosarului nr.3-3304/19 și acordarea unei compensații pentru prejudiciul moral suferit, în cuantum de 60 000 lei. Reclamantul își întemeiază pretențiile pe prevederile art.6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Legea nr.87 din 21 aprilie 2011, invocând o durată excesivă a procedurilor judiciare în cazul său, care s-au desfășurat în perioada 12 iulie 2019 – 04 septembrie 2024, depășind cinci ani de zile.

În baza Raportului menționat supra (f.d.112-115), instanța de judecată reține că la 12 iulie 2019, Guștiuc Valeriu a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Educației, Culturii și Cercetării și SA Circul Chișinău privind controlul legalității actelor administrative.

La 15 iulie 2019, cauza a fost repartizată judecătorului Cazacu Grigorii din cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, fiind înregistrată sub nr.3-3304/2019.

Prin încheierea din 16 iulie 2019, instanța i-a acordat reclamantului un termen de 10 zile pentru certificarea înscrisurilor anexate cererii.

Ulterior, prin încheierea din 07 august 2019, a fost stabilită ședința de judecată pentru data de 07 octombrie 2019.

În data de 07 octombrie 2019, ședința a fost amânată pentru 04 noiembrie 2019, ora 12:30, ca urmare a solicitării avocatului reclamantului.

La 04 noiembrie 2019, ședința a fost amânată pentru 28 noiembrie 2019 ora 11:00, în vederea prezentării unor înscrisuri, la solicitarea avocatului reclamantului.

La 28 noiembrie 2019, instanța a trecut la examinarea cauzei în fond, iar ședința a fost amânată pentru 29 ianuarie 2020 ora 12:00, luând în considerare că a fost dispusă reexaminarea cauzei pentru dezbateri judiciare.

La 29 ianuarie 2020, instanța a admis cererea privind atragerea în proces a Casei Naționale de Asigurări Sociale în calitate de intervenient accesoriu și a amânat ședința pentru 23 martie 2020.

Ședința din 23 martie 2020 nu a avut loc din cauza restricțiilor impuse prin Dispoziția CSE din 18 martie 2020 și a fost reprogramată pentru 11 mai 2020.

Ședința din 11 mai 2020 a fost, de asemenea contramandată, din cauza expirării mandatului judecătorului, fiind stabilită o nouă dată – 17 august 2020.

La 17 august 2020, ședința a fost amânată pentru 26 octombrie 2020 ora 12:30, pentru a oferi reprezentantului pârâtului un termen suplimentar de studiere a dosarului.

La 26 octombrie 2020, ședința a fost amânată pentru 14 decembrie 2020 ora 12:00, la cererea pârâtului, pentru prezentarea unor înscrisuri.

Ședința programată pentru 14 decembrie 2020 nu a avut loc, fiind stabilită o nouă dată – 18 februarie 2021 ora 10:30.

La 18 februarie 2021, instanța a admis cererea de audiere a martorilor și a respins cererea de reclamare a probelor, amânând cauza pentru 12 aprilie 2021.

Ședința din 12 aprilie 2021 nu a avut loc, în contextul regimului special de activitate instituit pentru prevenirea răspândirii COVID-19, fiind reprogramată pentru 16 iunie 2021.

La 16 iunie 2021, cauza a fost amânată pentru 16 septembrie 2021, întrucât reclamantul nu s-a prezentat, iar reprezentantul său a solicitat amânarea.

La 16 septembrie 2021, cauza a fost din nou amânată pentru 17 noiembrie 2021, motivul fiind absența reclamantului din motive medicale.

La 17 noiembrie 2021, instanța a admis cererile de anexare a înscrisurilor formulate de ambele părți și a acordat un termen suplimentar pentru examinarea acestora, stabilind următoarea ședință pentru 02 februarie 2022 ora 12:30.

La 02 februarie 2022, ședința a fost amânată pentru 28 februarie 2022, ca urmare a cererii de amânare formulate atât de reclamant, cât și de reprezentantul acestuia.

La 28 februarie 2022, instanța a dispus întreruperea cauzei pentru 13 aprilie 2022, întrucât timpul alocat a fost depășit.

La 13 aprilie 2022, instanța a dispus întreruperea cauzei pentru 23 mai 2022, întrucât timpul alocat a fost depășit.

La 23 mai 2022, examinarea cauzei a fost continuată, dar din motivul expirării timpului alocat, ședința a fost întreruptă până la 14 septembrie 2022.

La 15 iulie 2022, reclamantul a depus cerere de accelerare a examinării cauzei (f.d.74-75).

La 14 septembrie 2022, instanța a continuat examinarea și a amânat deliberarea și pronunțarea hotărârii pentru 27 septembrie 2022.

La 27 septembrie 2022, instanța a pronunțat hotărârea. Prin hotărâre, instanța a respins acțiunea formulată de Guștiuc Valeriu împotriva Întreprinderii de Stat Organizația Concertistică și de Impresariat „Moldova Concert", Ministerului Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova, terț Casa Națională de Asigurări Sociale, ca fiind neîntemeiată (f.d.44-50, 72).

Procesele-verbale ale ședințelor de judecată au fost anexate la materialele cauzei de către reclamant (f.d.75-88).

Ulterior, la data de 06 octombrie 2022, Guștiuc Valeriu a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 27 septembrie 2022, iar la 08 decembrie 2022 a completat cu o cerere de apel motivată.

La 31 ianuarie 2023, Curtea de Apel Chișinău a examinat cauza în apel și a respins cererea de apel declarată de Guștiuc Valeriu, menținând hotărârea primei instanțe. Prin decizia nr. 3a-1654/2022, s-a explicat procedura și termenul de atac (f.d.66-71).

La 01 februarie 2023, Guștiuc Valeriu a depus cerere de recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău. După redistribuiri succesive (f.d.16, 18) în cadrul Curții Supreme de Justiție și cererea reclamantului (f.d.14) de accelerare a examinării (respinsă la 29 mai 2024, f.d.23-25), prin încheierea din 04 septembrie 2024 cu nr. 3ra-639/23 (închiere anexată de reclamant f.d.8-12), completul CSJ a declarat inadmisibil recursul formulat de Guștiuc Valeriu. Astfel, cauza s-a finalizat prin respingerea definitivă a tuturor căilor de atac, menținându-se soluția Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, prin care acțiunea reclamantului a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin urmare, repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului.

Instanța de judecată menționează că scopul Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 constituie crearea în Republica Moldova a unui remediu intern eficient de apărare a dreptului la judecarea în termen rezonabil şi a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești. Este unul din principalele mecanisme interne prin care se tinde la respectarea termenului optim şi previzibil de soluționare al procesului.

Totodată, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a declarat în cauza *Stogmuller contra Austriei* că examinarea într-un termen rezonabil a fiecărei cauze reprezintă o garanţie procesuală, scopul căreia este de a proteja toţi justiţiabilii împotriva duratei excesive a procedurii. Asemenea dispoziţie subliniază că justiţia nu trebuie să fie înfăptuită cu o întârziere care ar putea compromite eficienţa şi credibilitatea sa.

Examinarea într-un termen rezonabil are ca scop înlăturarea incertitudinii în care se găsesc părțile prin restabilirea, cât mai curând posibil, a drepturilor încălcate și prin reinstaurarea legalității, care trebuie să guverneze toate raporturile juridice într-un stat de drept, ceea ce constituie o garanție a unui proces echitabil.

Astfel, instanța menționează că la examinarea cauzei privind constatarea încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei va lua în calcul criteriile de apreciere

a tergiversării judecării cauzei, şi anume complexitatea cauzei, comportamentul părților, conduita instanței de judecată şi importanța procesului pentru cel interesat.

Cu referire la criteriul de complexitate a cauzei, instanţa de judecată menționează că complexitatea se referă atât la situația de fapt, cât şi la situaţia de drept. Un caz complex poate implica probleme cu privire la starea de sănătate a unui reclamant, volumul mare de probe, probleme juridice complexe, necesitatea audierii unui număr mare de martori sau numărul mare de persoane afectate.

În urma analizei raportului prezentat de către Ministerul Justiției, rezultă că la 12 iulie 2019, Guștiuc Valeriu a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Educației, Culturii și Cercetării și SA Circul Chișinău privind controlul legalității actelor administrative.

Totodată, în urma analizei raportului prezentat de către Ministerul Justiției şi cu referire la criteriile menționate mai sus sub aspectul determinării complexității, instanța consideră că termenul în care a fost examinată cauza în instanța de fond este unul îndelungat, reținând următoarele considerente.

Din materialele dosarului, s-a constatat că termenul total de examinare a acestei cauze în prima instanță constituie perioada de la primirea cererii de chemare în judecată - 07 august 2019 și până la pronunțarea hotărârii - 27 septembrie 2022. Din aceste considerente, instanța conchide în favoarea faptului că cauza indicată mai sus nu poate să determine o justificare a duratei de examinare de mai mult de 3 (trei) ani de către instanța de fond.

Astfel, instanța reține faptul că unele ședințele de judecată au fost programate la intervale lungi de timp și deși cauza a implicat unele aspecte de drept administrativ și de dreptul muncii (constatarea raportului juridic de muncă și obligarea autorității de a emite un act administrativ), nu s-au ridicat probleme majore, nu au fost necesare expertize sau audierea unui număr mare de martori.

Referitor la comportamentul părților și al instanțelor, s-a constatat că reclamantul a manifestat diligență în apărarea drepturilor sale. A formulat cereri motivate de amânare doar în cazuri justificate, a cooperat constant cu instanțele și, în special, a depus cereri de accelerare a procesului, exprimând în mod clar îngrijorarea față de durata excesivă a procedurii. Pe de altă parte, autoritățile judiciare nu au acționat cu promptitudine. În faza primei instanțe, examinarea cauzei a durat peste trei ani, cu numeroase amânări și ședințe reprogramate la intervale mari de timp.

Cât privește comportamentul celorlalți participanți la proces, se reține că aceștia au avut un comportament pasiv. Prin urmare, în cazul dedus judecății instanța conchide că în speță, nu a fost depusă diligența necesară în vederea examinării cauzei, fapt ce generează dreptul reclamantului la constatarea încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil.

În ceea ce privește importanța cauzei pentru reclamant, instanța a reținut că aceasta era semnificativă. Litigiul viza recunoașterea unei relații de muncă cu impact asupra drepturilor sociale ale reclamantului, inclusiv a contribuțiilor la asigurările sociale și a dreptului la pensie. Mai mult decât atât, cauza era esențială pentru stabilirea unui adevăr juridic care afecta în mod direct reputația profesională și situația sa financiară. Astfel, reclamantul avea un interes legitim și real în soluționarea cât mai promptă a litigiului, iar

prelungirea nejustificată a procesului i-a cauzat o stare de incertitudine și frustrare constantă.

Din analiza circumstanțelor concrete ale cauzei, rezultă cu claritate că încălcarea dreptului la judecarea într-un termen rezonabil s-a produs, în mod esențial, în faza examinării cauzei de către prima instanță – Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani. Deși cererea de chemare în judecată a fost depusă la 12 iulie 2019 și primită spre examinare la 07 august 2019, prima hotărâre pe fond a fost pronunțată abia la 27 septembrie 2022, ceea ce înseamnă o durată de peste 3 ani doar în această etapă procesuală.

Pe parcursul acestei perioade, instanța de fond a desfășurat un număr ridicat de ședințe, însă frecvența acestora a fost extrem de scăzută, fiind deseori programate la intervale nerezonabile de timp. O serie de ședințe au fost amânate fie din motive administrative (expirarea mandatului judecătorului), fie din lipsă de organizare (neprezentarea părților, lipsa pregătirii procesuale, expirarea timpului alocat ședinței). În plus, s-a constatat o lipsă de continuitate în derularea procedurilor, ceea ce a condus la stagnarea nejustificată a procesului.

Prin urmare, concluzia care se impune este că examinarea îndelungată și nejustificată a cauzei în prima instanță constituie sursa principală a încălcării dreptului garantat de art. 6 §1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, ceea ce justifică constatarea unei asemenea încălcări și acordarea unei reparații morale corespunzătoare reclamantului.

Așadar, încălcarea termenului rezonabil a avut loc din motive ce nu pot fi imputate reclamantului Guștiuc Valeriu, deoarece acesta nu a împiedicat în niciun fel examinarea cauzei, prin urmare, instanța va constata încălcarea dreptului lui Valeriu Guștiuc la judecare în termen rezonabil a cauzei nr.3-3304/19 (PIGD 2-19117176-12-3-12072019) pentru perioada 07 august 2019 – 27 septembrie 2022, ori anume în prima instanță examinarea a avut un termen excesiv de mare care nu a fost justificat.

În ceea ce privește perioada desfășurării procedurii în instanțele de apel și recurs, instanța reține că durata examinării cauzei la aceste niveluri procesuale nu a fost excesivă și nu poate fi calificată ca reprezentând o încălcare a dreptului la judecare într-un termen rezonabil. Astfel, în etapa apelului, cauza a fost soluționată într-un interval de aproximativ patru luni de la pronunțarea hotărârii de fond, ceea ce se încadrează în limitele rezonabile stabilite de jurisprudența națională și europeană, ținând cont de natura relativ restrânsă a dezbaterii în apel și de faptul că procedura nu a presupus activități complexe sau termene prelungite de deliberare. De asemenea, examinarea cauzei în recurs, desfășurată în fața Curții Supreme de Justiție, s-a realizat cu respectarea termenelor procedurale și nu a depășit un interval rezonabil de timp, raportat la activitățile procesuale specifice acestei etape, la modalitatea scrisă a procedurii și la volumul cauzelor aflate pe rolul instanței supreme în perioada relevantă. Prin urmare, instanța constată că nu există suficiente temeiuri pentru a reține existența unei tergiversări imputabile instanțelor de apel și/sau recurs, întrucât examinarea cauzei la aceste niveluri a fost efectuată într-un termen care respectă standardele de celeritate prevăzute de art. 6 §1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, astfel că dreptul reclamantului la judecarea cauzei sale într-un termen rezonabil nu a fost afectat în etapele procesuale

superioare. În consecință, încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil urmează a fi constată exclusiv pentru perioada în care cauza s-a aflat pe rolul instanței de fond, întrucât doar această etapă a fost marcată de întârzieri nejustificate, amânări frecvente și lipsă de diligență în gestionarea procesului, ceea ce a condus la prelungirea excesivă a duratei procedurii judiciare.

În continuare, instanța reiterează că din contextul art. 2 alin. (1) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 rezultă că *orice persoană poate pretinde la repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, dacă se constată o atare încălcare.*

În corespundere cu art. 2 alin. (3) şi alin. (4) din același act normativ, *prejudiciul cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti se repară indiferent de vinovăţia instanţei de judecată, a organului de urmărire penală, a organului responsabil de executarea hotărârilor judecătoreşti sau a instituției de stat debitoare.*

Prejudiciul cauzat de o autoritate publică sau de o autoritate căreia statul i-a delegat atribuţii de autoritate publică prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se repară de către stat. Reparația prejudiciului se face de la bugetul de stat.

În aceeași ordine de idei, art. 2 alin. (6) din legea sus citată stipulează că *mărimea reparaţiei prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti se stabileşte de instanţa de judecată în fiecare caz în parte, în funcţie de circumstanţele cauzei în cadrul căreia a fost comisă încălcarea, precum şi de pretenţiile invocate de reclamant, de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamantului, de conduita organului de urmărire penală, a instanţei de judecată şi a autorităţilor relevante, de durata încălcării şi de importanța procesului pentru reclamant.*

De asemenea, conform art. 5 alin. (1) din același act normativ*, în urma constatării faptului că a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti, instanţa de judecată decide asupra acordării unei satisfacţii echitabile de la bugetul de stat în contul reparării prejudiciului moral, material, precum şi a costurilor şi a cheltuielilor de judecată.*

Potrivit art. 2036 Cod civil, *în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri.*

Luând în consideraţie normele de drept invocate în raport cu circumstanțele cauzei, instanţa de judecată apreciază ca fiind întemeiate argumentele reclamantului Guștiuc Valeriu, precum că a avut parte de o justiție ineficientă, fiindu-i încălcat dreptul la judecare în termen rezonabil a cauzei de examinare a cauzei nr.3-3304/19 (PIGD 2-19117176-12-3-12072019) pentru perioada 07 august 2019 – 27 septembrie 2022.

În acest context, instanţa de judecată reţine ca fiind parţial întemeiată pretenția reclamantului Guștiuc Valeriu cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat în urma încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei nr.3-3304/19 (PIGD 2-

19117176-12-3-12072019) pentru perioada 07 august 2019 – 27 septembrie 2022, deoarece suma prejudiciului moral solicitată de Guștiuc Valeriu în mărime de 60 000 lei este vădit disproporțională şi excesivă în raport cu criteriile stabilite şi principiul general al echității.

Instanța subliniază că unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echităţii, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă şi integrală despăgubire. În temeiul Convenţiei Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacţie echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acesta să aibă efect compensatoriu şi nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor şi nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.

În consecința celor relatate şi având în vedere principiile compensării echitabile şi rezonabile a prejudiciului moral, suferinţele morale cauzate reclamantului Guștiuc Valeriu, instanţa apreciază că suma de 15 000 (cincisprezece mii lei) lei poate fi considerată ca o compensare ce ar aduce satisfacție echitabilă reclamantului Guștiuc Valeriu şi este una corelativă cu practica judiciară pe cazuri analogice.

În rest, instanța apreciază pretențiile reclamantului ca neîntemeiate, și fără suport probant.

Sintetizând cele expuse mai sus și examinând probatoriul administrat la dosar prin raportarea acestuia la prevederile art. 118, 121 – 122 Cod de procedură civilă, instanța reiterează că acțiunea reclamantului Guștiuc Valeriu este parțial întemeiată și urmează a fi admisă în parte.

În conformitate cu art.238-241 Cod de procedură civilă, instanța de judecată

h o t ă r ă ș t e:

Se admite în parte cererea de chemare în judecată.

Se constată încălcarea dreptului lui Valeriu Guștiuc la judecare în termen rezonabil a cauzei nr.3-3304/19 (PIGD 2-19117176-12-3-12072019) pentru perioada 07 august 2019 – 27 septembrie 2022.

Se încasează din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Valeriu Guștiuc (*IDNP* *****) suma de 15 000 lei (*cincisprezece mii lei*) cu titlu de prejudiciu moral.

În rest, pretențiile formulate se resping ca neîntemeiate.

Hotărârea poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel Centru în termen de 30 zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Președintele ședinței,
Judecător (*semnătură*) Andrei Ojoga
Copia corespunde originalului,
Judecător *Andrei Ojoga*